

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยพื้นฐานของนักเรียน
ในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นางสาวพัชรภรณ์ ไชยทอง

ปริญญา

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เสริมศรี ไชยสร

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประเภทของวิธีการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยพื้นฐานของนักเรียนที่จัดขึ้นในโรงเรียนประถมศึกษาดีเด่น อำเภอเมืองเชียงใหม่ ทั้งในและนอกชั้นเรียน 2) ศึกษาบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยพื้นฐานของนักเรียนระดับประถมศึกษา ทั้งในและนอกชั้นเรียน และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในโรงเรียนดีเด่น ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดช้างเคียน จำนวน 8 คน 2) ครูผู้รับผิดชอบโครงการ “คณะกรรมการ 5 ฝ่าย” โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 2 คน และครูผู้รับผิดชอบโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนวัดช้างเคียน จำนวน 1 คน 3) นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดช้างเคียน จำนวน 42 คน และ 4) นักเรียนที่ร่วมโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียนวัดช้างเคียน จำนวน 25 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 10 คน และ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/2 โรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ จำนวน 38 คน ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบสังเกตการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) แบบสังเกตกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) แบบสัมภาษณ์ครูผู้สอน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 4) แบบสัมภาษณ์ครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน และ 5) แบบสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยพื้นฐาน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาคำร้อยละ คำเฉลี่ย คำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์เชื่อมโยง และหาข้อสรุปโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประเภทของวิธีการหรือกิจกรรมที่ใช้ส่งเสริมประชาธิปไตยพื้นฐานในโรงเรียน

1.1 ในกิจกรรมการเรียนการสอนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนประถมศึกษาใต้เน้นใช้วิธีการส่งเสริมประชาธิปไตย 7 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมกลุ่ม การสนทนาซักถาม การให้นักเรียนร่วมตั้งกฎกติกาในการเรียนการสอน การให้นักเรียนประเมินผลงานตัวเองและเพื่อน การกำหนดเวลาในการส่งงานที่ชัดเจนและการกวดขันเรื่องการรักษาเวลา วิธีการแบบเพื่อนช่วยเพื่อน และการสอดแทรกข้อคิด

1.2 ในด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีการใช้รูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ภายในชั้นเรียน การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย จะมีหัวหน้าแต่ละฝ่ายคอยตรวจสอบดูแลการทำงานของสมาชิก และรายงานผลการปฏิบัติงานให้ครูประจำชั้นทราบ การปฏิบัติงานของสภานักเรียน เน้นให้มีการประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานและสรุปการทำงานของสภานักเรียนเป็นประจำเดือนละ 1 ครั้ง และประชุมใหญ่ประมาณ 3 ครั้งใน 1 ภาคเรียน โดยมีตัวแทนครูในระดับชั้นต่าง ๆ และครูผู้รับผิดชอบโครงการนี้ร่วมด้วย

2. บทบาทของครูในการส่งเสริมคุณลักษณะประชาธิปไตยพื้นฐานในโรงเรียน

2.1 ในการจัดกิจกรรมการเรียนสอน ครูได้ส่งเสริมด้านการเป็นผู้มีวินัยในตนเองมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของนักเรียน

2.2 ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างเต็มที่ โดยมีครูเป็นผู้ที่คอยให้คำปรึกษา แนะนำแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิด

Thesis Title	Promoting Students' Basic Democracy Traits in Distinguished Elementary Schools, Chiang Mai Province
Author	Miss Patcharaporn Jaiyayong
Degree	Master of Education (Curriculum and Instruction)
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Dr. Sirmsree Chaisorn

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study types of methods or activities in promoting students' basic democracy traits in distinguished elementary schools, Chiangmai province for in and out of class activities, and 2) to study teachers' roles in promoting students' basic democracy traits for in and out of class activities and student development activities in the distinguished elementary schools. The population of this study were 1) eight Prathom Suksa 4 teachers of Watchangkian School, 2) two teachers responsible for Anuban Chiangmai School's "Five committees" Project and one teacher responsible for Watchangkian School's Democracy Project, 3) forty-two Prathom Suksa 4 students of Watchangkian School and 4) twenty-five students of Watchangkian's school democracy project. The samples of this study were ten Prathom Suksa 4/2 teachers of Anuban Chiangmai School, and thirty-eight Prathom Suksa 4/2 of Anuban Chiangmai School using purposive sampling method. This study was conducted during the first semester of the academic year 2012. The instruments used in this study consisted of 1) an observation form about in and out of class activities, 2) an observation form about student development activities, 3) an interview form for Prathom Suksa 4 teachers, 4) an interview form for teachers responsible for student development activities, and 5) a students' opinionnaire on the

teachers' roles in promoting students' basic democracy traits for in and out of class activities.

The data obtained were analyzed by using percentage, means and standard deviation, then analyzed by descriptive analysis and content analysis. Research findings were as follows :

1. Types of methods or activities used for promoting students' basic democracy traits in schools:

1.1 The distinguished Chiang Mai elementary schools in this study used 7 types of methods or activities in promoting students' basic democracy traits. These included group activities, questioning, creating teaching and learning rules together, self-assessment and peer assessment, setting deadlines for students' work and promoting time-keeping habits, peer-assisting method, and infusion of thoughts in teaching.

1.2 For student development activities, various types of committees were promoted in classes. Each working unit had a leader responsible for the assessment of committee members' performance and made reports to his/her classroom teacher. The School Student Council ran its programs and made the summary of its performance based on the results of monthly meetings. They also held the whole school meetings once every semester where the representatives of classroom teachers and the responsible teacher for School Student Council also attended.

2. Teachers' roles in promoting students' basic democracy traits in schools:

2.1 In learning and teaching organization, teachers mostly enhanced self-discipline in their students. This enhancement was in line with most students' opinions.

2.2 In terms of student activities, teachers provided students with opportunities to fully perform their own tasks under teachers' close supervision.